

محاسبه رواناب ناشی از بارندگی در حوضه آبریز مارون (استگاه هیدروکلیماتولوژی ایدنک) با استفاده از نرم افزار HEC-HMS

محمد امین گندمی^۱، بابک شهینی دارابی^۲

۱- گروه علوم آب، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران

۲- کارشناس سازمان آب و برق خوزستان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۷/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۸/۱۵

چکیده

حوضه مارون در بالادست شهر بهبهان قرار دارد و یکی از شاخه های رودخانه جراحی می باشد. طرح سد مخزنی مارون با حداکثر حجم ۱۱۹۳ میلیون متر مکعب گنجایش توسط سازمان آب و برق خوزستان ساخته شد. این سد ضمن جلوگیری از خسارات سیلاب های شدید فصلی باعث می شود تا حجم قابل توجهی آب جهت مصارف کشاورزی ذخیره گردد. سیلاب های این رودخانه بسیار ناگهانی و دارای پیک بالایی می باشد. به نظر می رسد کنترل و مدیریت آن اهمیت بالایی داشته باشد. لذا اطلاع از میزان حجم سیلاب، جهت برنامه ریزی و مدیریت سیلاب و پایین دست و همچنین برآورد استحصال آب در یک سال آبی بسیار مورد نیاز می باشد. بر این اساس با استفاده از مدل بارش رواناب HEC-HMS و روش اشنایدر اقدام به کالیبراسیون آمار رواناب بر میزان آمار بارش واقعی نمودیم. با بررسی ۱۲ نمونه سیلاب رخ داده در سالهای گذشته میزان رواناب محاسباتی و مشاهداتی مقایسه گردید و بهترین پارامترها جهت نفوذپذیری اولیه و نهایی خاک، زمان تمرکز حوضه محاسبه گردید و نتایج بسیار مطلوبی از این بررسی حاصل گردید.

واژه های کلیدی: ایدنک، مارون، HEC-HMS، بارش، رواناب، پارامتر

مقدمه

رگبارها و دبی رودخانه ها وجود ندارد. در این صورت بررسی های منطقه ای و استفاده از روش های تجربی راه حلی برای محاسبات سیلاب است. که یکی از این راه حل ها استفاده از مدل های باران - دبی است. مدل های شبیه سازی هیدرولوژی بر طبق دامنه وسیع خصوصیات دسته بندی شده اند.

مدل های وقایع همانند HEC-1 بسته نرم افزاری هیدروگراف سیلاب (مرکز مهندسی هیدرولوژی ۱۹۸۱) یا EPA مدل مدیریت آب طوفان (Swmm) (هابر وهمکاران ۱۹۸۱) یا Scstr20 (سازمان حفاظت خاک ۱۹۷۵) برای داده های ورودی بارندگی داده شده یک رگبار شبیه سازی می شوند. مدل های پیوسته همانند مدل حوضه آبریز استانفورد Swmm و Strom روی

در حوضه های آبریزی مانند حوضه مارون اغلب اوقات بارش نزولات جوی در فصول پر بارش به میزان خوب، با سیلاب هایی همراه است که تلفات جانی و مالی را دربردارد. تحقیقات صورت پذیرفته پس از وقوع این نوع سیل مبین این حقیقت است که ابعاد بعضی از سازه های ساخته شده در طول رودخانه های متعلق به این حوضه ها برای نگهداری یا عبور سیل های حاصله کفایت ننموده که در نتیجه سیل های مخربی به همراه داشته است. اگر سیل های معیار برای دوره های مشخص تعیین گردند، ساخت سازه های هیدرولیکی از ضرایب اطمینان بسیار بالایی برخوردار می گردند. در بسیاری از حوضه های آبریز اطلاعات کامل

سیلاب که در آنها خصوصیات بارش و سیلاب با دقت کافی اندازه گیری شده، مورد آزمون قرار گیرد. در این مطالعه حوضه رودخانه مارون (ایدنک) که از شاخه های مهم رودخانه مارون میباشد، انتخاب و مدل HEC-HMS برای این حوضه واسنجی و ارزیابی شده و در نهایت راهکارهای مدیریت سیلاب در این حوضه ارائه می گردد.

طول رودخانه مارون ۴۲۲ کیلومتر می باشد و حوضه آبریز آن منطقه ای به وسعت ۳۶۳۴ کیلومترمربع را در بر می گیرد. متوسط آورد سالیانه این رودخانه ۱۵۷۲ میلیون مترمکعب می باشد. حداکثر دبی پیک این رودخانه در مقطع ایستگاه هیدرومتری ایدنک در بالادست سد مارون در ایستگاه آبنجی ایدنک ۵۳۶۰ مترمکعب بر ثانیه گزارش شده است. سد مارون آخرین سد مخزنی از زنجیره سدهای حوضه مارون در بالادست حوضه می باشد علیرغم عدم وجود سدی در بالادست آن، حوضه آن دارای آورد قابل ملاحظه ای است که تنها در مخزن این سد امکان جابجیری دارد. سیلابهای این حوضه بسیار ناگهانی و دارای پیک بالایی می باشد. به نظر می رسد کنترل و مدیریت آن اهمیت بالایی داشته باشد. لذا اطلاع از میزان حجم سیلاب، پیش بینی زمان وقوع و مقدار پیک جهت برنامه ریزی و مدیریت سیلاب در پایین دست بسیار مورد نیاز می باشد. در هنگام بارندگی شدید، میزان آب ورودی به مخزن سد مارون به طور ناگهانی افزایش پیدا می کند و این روند به صورت لحظه ای تا زمان رسیدن به نقطه پیک ادامه می یابد.

رودخانه مارون در فصل خشک سال دارای دبی ورودی بسیار اندکی می باشد این میزان در سال های نرمال به ۹ متر مکعب بر ثانیه و در سال های خشک تا ۳ متر مکعب بر ثانیه کاهش می یابد. این ناشی از ظرفیت برفگیری پایین این حوضه نسبت به حوضه های کارون و دز است. لیکن در فصل های بارانی مانند پاییز، زمستان و اوایل بهار سیلابهای خطرناک و مهلکی روانه این سد می گردند. میزان پیک این

معادلات موازنه آب طولانی مدت پایه گذاری شده اند و بنابراین به طور مستقیم برای انجام شرایط پیشین فرض می شود. این مدل ها احتمالاً بیشتر در حوضه های با مساحت بزرگ و قابل نفوذ مفید واقع می شوند.

استفاده از مدل های باران-دبی در پیش بینی جریان سطحی رودخانه ها در نقاط مختلف کاربرد زیادی دارند این پیش بینی ها عمدتاً به وقوع سیلاب های معیار در طراحی سازه های هیدرولیکی مربوط می شود. مدل های مزبور امروزه در قالب نرم افزارهایی در دسترس قرار دارند که رایج ترین آنها مدل HEC-HMS و SMADA و SWMM و HEC-1 (HEC,1998) و HEC-IF (HEC,1989) (PRECIP HEC,1989) و HEC-RAS (HEC,1992) ، HEC-1-Rational ، HEC-GeoRAS ، WMS 1, TR55, TR20 می باشد. این مدل ها به دلیل اینکه امکان فراهم آوردن داده های دخیل در آنها وجود دارد، در حال حاضر در سطح وسیعی مورد استفاده قرار می گیرند. مدل HEC-HMS برای پیش بینی و شبیه سازی رواناب سطحی حاصل از وقوع بارش در یک حوضه آبریز ضمن معرفی حوضه به عنوان سیستمی مرکب از مولفه های مرتبط هیدرولوژیکی و هیدرولیکی طراحی شده است. این مدل در حال حاضر نه تنها برای پیش بینی سیلاب های وقایع معمولی، بلکه برای پیش بینی سیلاب های وقایع حدی به طور وسیع بکار گرفته می شود. از آنجا که کاربرد این مدل ها در دو مرحله واسنجی و پیش بینی به اجرا در می آید، بنابراین نتایج حاصل از پیش بینی ممکن است با خطا های معنی داری همراه باشد. از این رو نیاز به ارزیابی نتایج واسنجی این مدل ها احساس می شود. برای ارزیابی لازم است پس از تعیین پارامترهای واسنجی، پارامترهای برآورد شده در مورد یک یا چند واقعه

پذیرفته و سپس با نرم افزار hec-hms عملیات کالیبراسیون سیلاب های مشاهداتی انجام گردیده و ضرایب حوضه تعیین می گردد تا در آینده بتوان ورودی سیلاب ها با استفاده از امار بارندگی پیش بینی کرد. با انجام این تحقیق هیدرو گراف پیش بینی دبی ورودی به مخزن سد مارون را با ۹۰ درصد دقت می توان ترسیم نمود.

سیستم مدل سازی هیدرولوژیکی HEC- HMS

سیستم مدل سازی هیدرولوژیکی HEC-HMS متعلق به گروه مهندسان ارتش آمریکا بوده و برای شبیه سازی بارش-رواناب که جایگزین نرم افزار HEC- 1 شده ، به کار می رود. این نرم افزار علاوه بر HEC- 1 در علوم رایانه و مهندسی هیدرولوژی دستاورد مهمی محسوب می شود. محصولی از برنامه توسعه و تحقیق مهندسی هیدرولوژی شرکت رسته عمران شهری می باشد. این برنامه قابلیت های بیشتری نسبت به نرم افزار HEC- 1 در شبیه سازی و روند یابی سیلاب دارا می باشد. قابلیت هایی نظیر شبیه سازی ذوب برف ، آنالیز دوره بازگشت سیلاب ها، ساختار خروجی مخزن و شکست سد جهت اضافه شدن به نرم افزار HEC- HMS در دست بررسی می باشد اما هنوز به تثبیت نرسیده است. قابلیت تحلیل خسارت ناشی از سیل در نرم افزار HEC- 1 در این مقوله نمی گنجد و به طور جداگانه توسط نرم افزار HEC- MDA بررسی می شود. چند قابلیت مهم و جدید در این برنامه موجود است که در HEC- 1 نیست که این موارد عبارتند از: شبیه سازی هیدروگراف پیوسته سیلاب در مدت زمان طولانی و محاسبه جریان پخش شده با استفاده از ترسیم شبکه سلولی شبیه سازی شده حوزه آبریز

شبیه سازی بارش - رواناب

زمان مورد نیاز شبیه سازی بارش رواناب از طریق کنترل خصوصیات پروژه انجام می شود. کنترل

سیلاب ها از مرز ۵۰۰۰ متر مکعب بر ثانیه نیز می گذرد. در هنگام بارندگی شدید، میزان آب ورودی به مخزن به طور ناگهانی افزایش پیدا می کند و این روند به صورت لحظه ای تا زمان رسیدن به نقطه پیک ادامه می یابد. در زمان سیلاب سطح آب مخازن به سرعت بالا رفته و جهت کنترل این مخازن بایستی سرریزها گشوده شده ، آب موجود در آن به پایین دست تخلیه گردد. محاسبه، تخمین و پیش بینی سیلاب ورودی به سد بر اثر میزان بارندگی رخ داده می تواند به ما در زمینه نحوه برنامه ریزی ، مدیریت و کنترل مخزن کمک شایانی بنماید. زیرا می توان با دریافت پیش بینی میزان بارندگی از طریق سایتهای اینترنتی و همچنین دریافت آمار از طریق ایستگاههای online هواشناسی در بالادست، میزان پیک ، حجم کل رواناب ورودی به مخزن و زمان رسیدن آن را تخمین زد و آمادگی کامل برای کنترل سیلاب را اخذ نمود.

مواد و روش ها

ایستگاه هیدرومتری ایدنک

این ایستگاه بر روی رودخانه مارون و در کنار روستای ایدنک قرار گرفته است. این ایستگاه در بالادست سد مخزنی مارون قرار دارد و ملاک بررسی حجم آورد وارد شده به مخزن می باشد . حداکثر دبی پیک این رودخانه در مقطع ایستگاه آبسنجی ایدنک ۵۳۶۰ متر مکعب بر ثانیه گزارش شده است. دبی متوسط سالیانه این رودخانه ۴۹ متر مکعب بر ثانیه می باشد. سد مارون بر این رودخانه در سال ۱۳۷۶ آماده آبگیری گردید اما بنا به دلایل فنی تا سال ۱۳۷۹ این کار به تاخیر افتاد. این سد دارای ۱۲۰۰ میلیون متر مکعب گنجایش است. این سد در نوزده کیلومتری شهر بهبهان و بهره برداری آن بر عهده سازمان آب و برق خوزستان می باشد.

در این تحقیق ابتدا آمار بارش رواناب ساعتی ایستگاه ایدنک در بالادست سد مارون در نظر گرفته شده، اصلاحات در آمار و تکمیل آمار ناقص صورت

تا ۱۰۰۰۰۰ مایل مربع (۳۰ تا ۳۰۰۰۰۰۰ کیلومتر مربع) انجام شده توسط اشنایدر در سال ۱۹۳۸ ارائه شده است.

پارامترهای هیدروگراف واحد اشنایدر

(a) هیدروگراف واحد استاندارد $t1=5.5tr$

(b) هیدروگراف واحد مورد نظر $t1R\#5.5tR$ روابط مشابهی نیز توسط کورپ آف اینچ در سال ۱۹۵۹ ارائه شده که روابط اصلاح شده در زیر ارائه شده است. برای بارش اضافی واحد، پنج پارامتر زیر را می توان محاسبه کرد.

(الف) زمان تاخیر $t1R$ (فاصله زمانی بین مرکز ثقل بارش اضافی و پیک هیدروگراف)

(ب) دبی پیک هیدروگراف برای واحد سطح حوضه qPR

(پ) زمان پایه هیدروگراف tb

(ج) زمان پیک هیدروگراف tp

(د) عرض هیدروگراف واحد در ۵۰ و ۷۵ درصد دبی پیک هیدروگراف $W75$ و $W50$ پارامترهای فوق در شکل نشان داده شده است.

(الف) زمان تاخیر $t1$

اشنایدر هیدروگراف واحد استاندارد را پیشنهاد کرده است که در آن زمان تاخیر از رابطه زیر محاسبه می باشد.

$$t_1 = 5.5 tr \quad (1)$$

tr = زمان بارش اضافی در هیدروگراف واحد استاندارد بر حسب ساعت

$t1$ = زمان تاخیر حوضه در هیدروگراف واحد استاندارد اشنایدر بر حسب ساعت

زمان تاخیر در هیدروگراف واحد استاندارد اشنایدر براساس خصوصیات حوضه از رابطه زیر محاسبه می گردد:

$$t_1 = C1Ct(L*Lc)0.3 \quad (2)$$

L = طول آبراهه اصلی بر حسب مایل (در سیستم متریک بر حسب کیلومتر)

خصوصیات ، روز و زمان شروع و پایان و زمان مورد نیاز محاسبات را در بر می گیرد. محاسبات یک جزء بوسیله ترکیب مدل حوزه آبریز، مدل هواشناسی و کنترل خصوصیات بدست می آید. گزینه های اجرائی شامل بارش یا نسبت جریان بوده که توان نگهداری کلیه حالات حوزه در یک نقطه و آغاز شبیه سازی حالت های ذخیره شده را دارد.

نتایج محاسبات در یک مدل شماتیک از حوزه آبریز قابل مشاهده می باشد. جداول جمع بندی اطلاعات مربوط به پیک سیلاب و حجم کلی سیلاب در نرم افزار و در جداول ذیل و در ادامه موجود است. جداول داده های تاریخی و نمودارها برای اجزاء مختلف شبیه سازی در دسترس می باشند. نمودارها و جداول بوسیله پرینترهای متفاوت قابل چاپ می باشند.

تخمین پارامترها

بسیاری از پارامترها برای روش های مختلف شبیه سازی در زیر حوزه ها و اجزاء سیلاب ها به صورت خودکار جهت بهینه کردن تابع هدف بوسیله کاربر تخمین زده می شوند. سیلاب های مشاهده شده، باید برای بهینه نمودن اجرای شبیه سازی شده در دسترس باشند. پارامترها در هر جزء سیلاب مشاهده شده بالادست قابل تخمین زدن هستند. چهار روش اصلی و اساسی برای همسو نمودن بین نتایج محاسباتی و سیلاب های مشاهده شده وجود دارد. در این مقاله از روش هیدروگراف واحد اشنایدر استفاده شده است.

بررسی حوضه مارون در مدل HEC- HMS

عملیات بارش رواناب با استفاده از روش اشنایدر انجام پذیرفت.

هیدروگراف واحد اشنایدر

این روش بر اساس مطالعاتی که در منطقه کوهستانی آپالاچی و برای حوضه هایی به وسعت ۱۰

$C_p =$ برای سیستم انگلیسی از ۳۶۰ تا ۴۴۰ متغیر است. بالاترین مقدار C_t با پایین ترین مقدار C_p و بالعکس کمترین مقدار C_t با بالاترین مقدار C_p همراه است. مقدار C_p در سیستم متریک و برای بارش اضافی یک میلیمتر تغییر می کند.

برای محاسبه C_t و C_p در حوضه های دارای آمار اندازه گیری دبی به طریق زیر عمل می شود.

با بهره گیری از نمونه های موجود سیلاب های ساعتی و همچنین شدت مدت باران که به صورت هر پانزده دقیق یک بار در هنگام بارش جمع آوری شده بود، بوسیله روش اشنایدر در نرم افزار HEC-HMS پارامترهای بالا محاسبه گردید و آمار محاسباتی تهیه گردید. سپس این آمار با آمار مشاهداتی و واقعی مقایسه گردید. در نتیجه تعدادی از نمونه ها قابل بررسی و مناسب تشخیص داده شده و برخی نمونه ها غیرقابل قبول شناخته شد. نکته قابل توجه این است که آمار دبی و بارش مربوط به ایستگاه هیدرومتری ایدنک در بالادست سد مارون اخذ گردیده است. زمان ورود پیک سیلاب از ایستگاه ایدنک به سد مارون در زمان سیلاب میان سه تا چهار ساعت می باشد.

$L_c =$ فاصله خروجی حوضه از مرکز ثقل آن در امتداد آبراهه اصلی بر حسب مایل (در سیستم متریک بر حسب کیلومتر)

$C_t =$ از کالیبراسیون حوضه های دارای آمار اندازه گیری بدست می آید.

ضریب C_t برای منطقه مورد مطالعه اشنایدر از ۱/۸ تا ۲/۲ متغیر بوده است. اگر چه در منطقه آپالچی نوسانات C_t کم بوده، ولی با کاهش شیب مقدار آن افزایش یافته و حد نهایی آن حدود ۸ بوده که در خلیج مکزیکو مشاهده شده است. هنگامی که دبی ماکزیمم جریان متأثر از توده های برف نیز باشد، مقدار عددی C_t بین ۱/۳ تا ۱/۵ تغییر می کند.

ب) دبی پیک هیدروگراف واحد برای واحد سطح حوضه Q_p

دبی پیک هیدروگراف واحد استاندارد برای واحد سطح حوضه از رابطه زیر محاسبه می شود.

$$q_p = C_2 C_p / t_1 \quad (3)$$

$q_p =$ دبی پیک هیدروگراف واحد استاندارد اشنایدر بر حسب فوت مکعب بر ثانیه در مایل مربع برای بارش اضافی یک اینچ (در سیستم متریک بر حسب متر مکعب در ثانیه در کیلومتر مربع برای بارش اضافی یک سانتیمتر)

$t_1 =$ زمان تاخیر حوضه بر حسب ساعت

$C_1 =$ در سیستم متریک برابر ۲/۷۵ و در سیستم انگلیسی برابر ۶۴۰ می باشد.

$C_2 =$ در سیستم متریک برای بارش اضافی یک میلیمتر برابر ۰/۲۷۵ می باشد.

$C_p =$ نیز از کالیبراسیون حوضه های دارای آمار اندازه گیری دبی بدست می آید.

رابطه فوق را به شکل زیر نیز می نویسند.

$$q_p = C_p / t_1 \quad (4)$$

جدول ۱- تاریخ های بررسی سیلاب های حوضه مارون

نتیجه	تاریخ
قابل قبول	۵ ژانویه ۲۰۰۲
قابل قبول	۱۸ دسامبر ۲۰۰۱
غیر قابل قبول	۹ دسامبر ۲۰۰۱
قابل قبول	۲۸ ژانویه ۲۰۰۰
متوسط	۱۵ آوریل ۱۹۹۶
قابل قبول	۱۰ مارس ۱۹۹۶
متوسط	۵ فوریه ۱۹۹۵
قابل قبول	۱ فوریه ۱۹۹۵
قابل قبول	۶ ژانویه ۱۹۹۳
قابل قبول	۴ مه ۱۹۹۱
قابل قبول	۷ ژانویه ۲۰۰۰
قابل قبول	۵ مارس ۱۹۹۱
قابل قبول	۲ دسامبر ۱۹۸۹

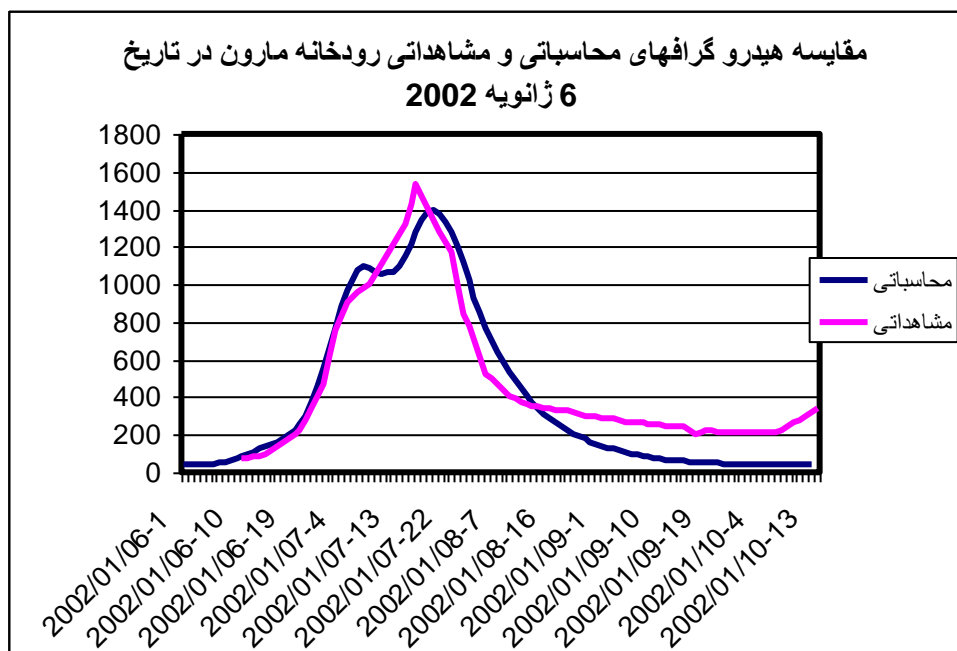
پس از بررسی های انجام گرفته، نتایج زیر برای هر یک از نمونه های سیلابهای حاصل گردید که در جداول ذیل آنها مشاهده می شوند.

جدول ۲- پارامترهای محاسبه شده در روش اشنایدر برای سیلابهای مارون

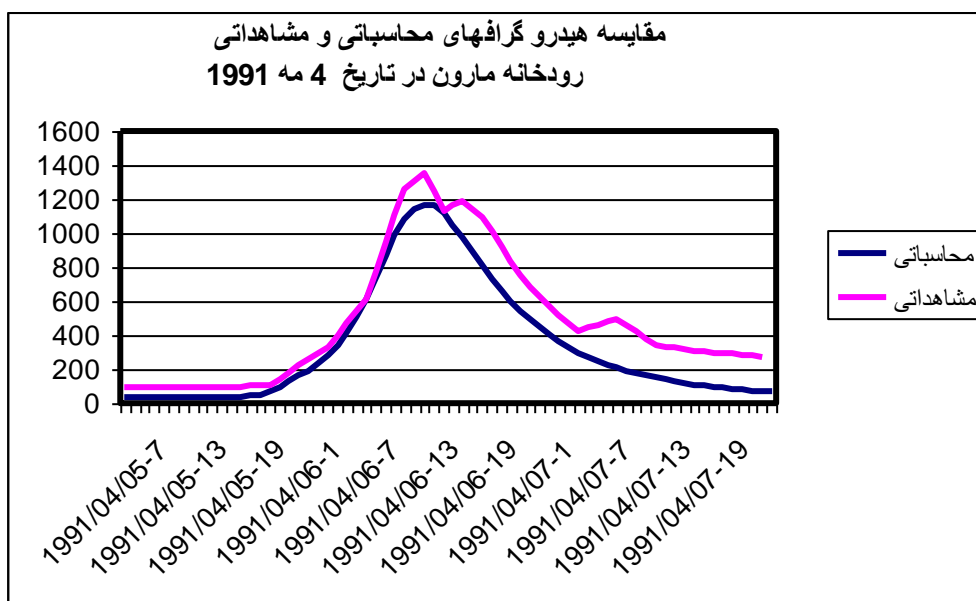
معیار خطا R2	cp	tp	constant rate	Initial loss	تاریخ
۱,۲	۰,۶	۱۰	۲	۵	۵ ژانویه ۲۰۰۲
۳,۶	۰,۶	۱۰	۳	۵	۱۸ دسامبر ۲۰۰۱
۱,۵	۰,۶	۱۰	۳	۵	۲۸ ژانویه ۲۰۰۰
۵,۷	۰,۶	۱۰	۳	۵	۱۵ آوریل ۱۹۹۶
۲,۶۷	۰,۶	۱۰	۲,۵	۵	۱۰ مارس ۱۹۹۶
۳,۶۵	۰,۶	۱۰	۲,۵	۵	۵ فوریه ۱۹۹۵
۸,۹	۰,۶	۱۰	۲,۵	۵	۱ فوریه ۱۹۹۵
۲,۵	۰,۶	۱۰	۲	۵	۶ ژانویه ۱۹۹۳
۱,۳۵	۰,۶	۱۰	۱	۵	۴ مه ۱۹۹۱
۱,۲۴	۰,۶	۱۰	۳	۵	۷ ژانویه ۲۰۰۰
۵,۶۵	۰,۶	۱۰	۴	۵	۵ مارس ۱۹۹۱
۵,۰۲	۰,۶	۱۰	۲	۵	۲ دسامبر ۱۹۸۹

۲٫۵ می باشد. افت اولیه ۵ میلیمتر بوده است. به عنوان مثال سه نمونه از آمار بررسی شده و نتایج حاصل گردیده در شکل‌های یک تا سه آورده شده است.

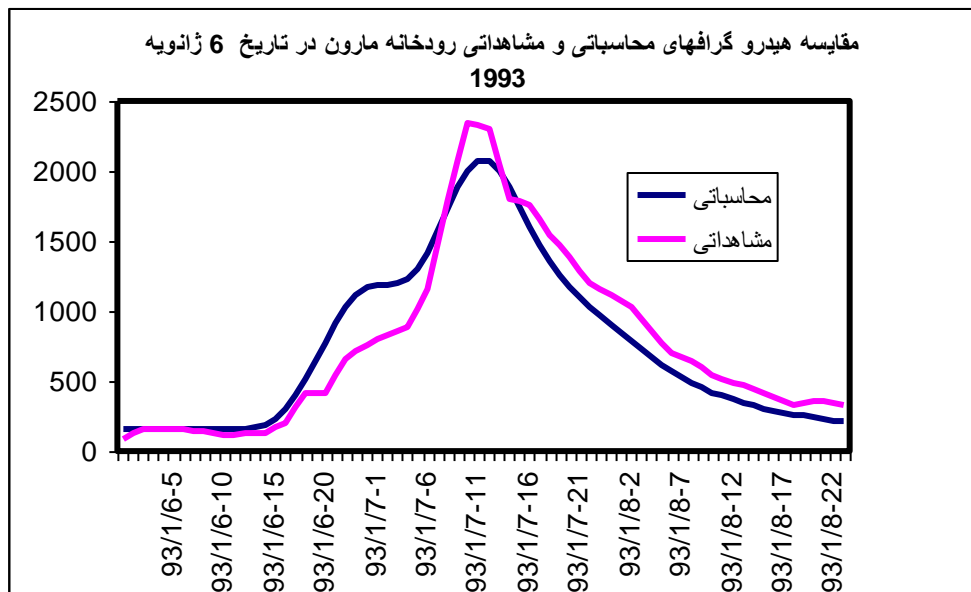
براساس نتایج حاصل گردیده، زمان پیک هیدروگراف tp جهت این حوضه ۱۰ ساعت برآورد گردید. همچنین ضریب Cp، نیز به طور متوسط ۰٫۶ تعیین گردید. ضریب constant rate به طور متوسط

شکل ۱- مقایسه آمار مشاهداتی و محاسباتی ایستگاه ایدنک سیلاب تاریخ ۶ ژانویه ۲۰۰۲

شکل ۲- مقایسه آمار مشاهداتی و محاسباتی ایستگاه مارون سیلاب تاریخ ۴ مه ۱۹۹۱

شکل ۳- مقایسه آمار مشاهداتی و محاسباتی ایستگاه مارون سیلاب تاریخ ۶ ژانویه ۱۹۹۳

منابع

- ۱- شناسنامه سدها، معاونت بهره برداری سد و نیروگاه
- ۲- رضائیان زاده، مهدی.دیانی، حسین. (۱۳۸۳). " راهنمای استفاده از نرم افزار HEC- HMS". نشر دانشگاه شهید باهنر کرمان، ۴۶ صفحه
- ۳- بقال نژاد، آرش. (۱۳۸۵). " ترجمه منوال نرم افزار HEC- HMS". نشر سازمان آب و برق خوزستان، ۸۹ صفحه
- ۴- علیزاده، امین. (۱۳۷۶). " اصول هیدرولوژی کاربردی". چاپ هشتم، نشر دانشگاه امام رضا(ع)، مشهد، ۶۲۸ صفحه
- ۵- آمار مرکز کنترل سازمان آب و برق خوزستان
- ۶- آمار موجود در معاونت مطالعات پایه و طرحهای جامع منابع آب
- ۷- استاندارد صنعت آب. ۱۳۶۶. "دستورالعمل مطالعات فیزیوگرافی در حوضه های آبخیز". ۴۵. صفحه.
- ۸- شمسائی، ابوالفضل. جزوه درسی هیدرولوژی مهندسی. دانشگاه صنعتی شریف. ۱۵۳ صفحه.
- ۹- شرکت مهندسی مشاور دزآب. خرداد ۱۳۸۳. گزارش هیدرولوژی مطالعات مرحله اول طرح سد مخزنی بالارود. معاونت طرح و توسعه سد و نیروگاه. سازمان آب و برق خوزستان. ۱۳۲ صفحه.
- ۱۰- شرکت مهندسی مشاور دزآب. خرداد ۱۳۸۳. گزارش مطالعه حداکثر بارش و سیلاب محتمل حوضه آبریز رودخانه بالارود. مطالعات مرحله اول طرح سد مخزنی بالارود. معاونت طرح و توسعه سد و نیروگاه. سازمان آب و برق خوزستان. ۹۸ صفحه.
- ۱۱- شرکت مهندسی مشاور دزآب. خرداد ۱۳۸۳. گزارش هواشناسی. مطالعات مرحله اول طرح سد مخزنی بالارود. معاونت طرح و توسعه سد و نیروگاه. سازمان آب و برق خوزستان. ۱۰۸ صفحه.
- ۱۲- علیزاده، امین. ۱۳۷۴. " اصول هیدرولوژی کاربردی (چاپ ششم)". مشهد: انتشارات استان قدس رضوی. ۶۳۴ صفحه
- ۱۳- مهدوی، محمد. ۱۳۷۱. " هیدرولوژی کاربردی (جلد دوم)". انتشارات دانشگاه تهران. ۳۴۷ صفحه.

۱۴- رضوی، س - موسوی، ج. ۱۳۸۷. کالیبراسیون خودکار مدل بارش-رواناب HEC-HMS با استفاده از بهینه ساز الگوریتم ژنتیک. سومین کنفرانس مدیریت منابع آب. ۱۰ صفحه.

15- Atbol, D.A. and J.P Antony. 1991. Relation Between Infiltration and Ston Cover on a Semiarid Hill Slop Southern Arisona Hydrology .vol.19, pp.135-145.

16- Chow, V.T. and etal. 1988. "Applied Hydrology" Mcgraw-Hill Book Company .Vol.7, pp.45-47.

17- Hydrologic Engineering Center. 1990. HEC-Flood Hydrograph User, s Manual, u.s Army Corps Of ENGINEERS. Davis, CA. Vol.5, PP.35-45.

18- Cuen, Mc. and H. Richard. 1989. "Hydrologic Analysis and Design", Printice Hall Publisher.

19- Cline, T.j., A molinas. 1989. "An Auto-Cad Based Watershed Information System for the Hydrologic Model HEC-1" Respectively Graduate Student and Asistant Professors of Civil Engineering Research Center, Colorado State University, Fort Collins, Colorado.